

УДК 338
DOI 10.33244/2617-5940.2.2019.46-67

Гурочкіна В.В., Кравченко Л.В.

СВІТОВІ ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

У статті розглянуто сучасний стан та структура легкої промисловості. Досліджено місце у світовому рейтингу України, щодо умов ведення підприємницької діяльності та конкурентоспроможності в порівнянні із іншими країнами світу. Висвітлено позиції розвитку легкої промисловості України, ключові драйвери виробництва продукції та особливості в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Досліджено показники динаміки розвитку світової першості (ТОП-10) галузі легкої промисловості та показників їх капіталізації. Зазначено обсяги зовнішньої торгівлі України в розрізі текстильних готових виробів. Перелічено основні системні проблеми занепаду галузі та визначено стратегічні перспективи розвитку підприємств легкої промисловості України.

Ключові слова: конкурентоспроможність, легкість ведення бізнесу, легка промисловість, інновації, розвиток, драйвери виробництва.

Гурочкіна В.В., Кравченко Л.В.

МИРОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ

В статье рассматривается современное состояние и структура легкой промышленности. Исследовано место в мировом рейтинге Украины по условиям ведения бизнеса и конкурентоспособности по сравнению с другими странами мира. Определены позиции развития легкой промышленности Украины, ключевые факторы производства и особенности в условиях нестабильной внешней среды. Исследованы индексы динамики развития мирового первенства (ТОП-10) легкой промышленности и индексы их капитализации. Указаны объемы внешней торговли Украины в разрезе

текстильных готовых изделий. Перечислено основные системные проблемы упадка промышленности и определено стратегические перспективы предприятий легкой промышленности Украины.

Ключевые слова: конкурентоспособность, простота ведения бизнеса, легкая промышленность, инновации, развитие, драйверы производства.

Hurochkina V., Kravchenko L.
**WORLD TRENDS AND PROSPECTS
ENTERPRISES OF LIGHT INDUSTRY OF UKRAINE**

Article deals with current state and structure of light industry. The place in the world ranking of Ukraine on conditions of Doing Business and Competitiveness in comparison with other countries of the world is investigated. The volume of foreign trade of Ukraine in the section of textile finished products is indicated. The position of light industry development of Ukraine, key drivers of product production and features in conditions of unstable environment are identified. Dynamics of development world championship (TOP-10) of light industry and indicators of their capitalization are investigated. The main systematic problems of industry decline are listed and strategic prospects of development light industry enterprises of Ukraine are defined.

Keywords: competitiveness, ease of doing business, light industry, innovation, development, production drivers.

Постанова проблеми. Синхронізація історичних фактів та подій щодо позиції легкої промисловості країни свідчить, що вона займала вагоме місце у виробництві промислових товарів народного господарства кожної країни світу. В Україні з часів набуття незалежності, динаміка показників обсягів виробництва легкої промисловості щорічно зменшується, що в цілому негативно впливає й на розвиток промислового національного господарства. Сьогодні легка промисловість є однією з базових стратегічних галузей національного господарства, що лежать в основі розвитку економіки країни.

На часі сучасний стан функціонування і розвитку легкої промисловості України досить складний, так як зумовлений низкою певних проблем. Враховуючи наявність колосального соціального потенціалу (людський капітал та значне середовище попиту), все одно ці проблеми гальмують та блокують розвиток легкої промисловості як галузі народного господарства. Тому визначення місця легкої промисловості України в світових загальних рейтингах текстильної продукції та основні її драйвери, що можуть суттєво покращити становище українських виробників легкої промисловості на ринку України та можливі її перспективи виходу на зовнішній ринок країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Питаннями розвитку легкої промисловості України та розробкою механізму забезпечення конкурентоздатності і інвестиційної привабливості підприємств легкої промисловості займалися багато економістів та вчених, серед яких Войнаренко М.П., Геєць В.М., Бродюк І. В., Гавриленко Т.В., Наумова Л.М., Плотніченко І.Б., Селіверстова Л.С., Міх О. М., Тандрик І. та інші. Однак в умовах сьогодення проблеми підприємств легкої промисловості залишаються невирішеними. Тому виникає необхідність дослідження сучасного стану легкої промисловості з метою розроблення заходів подальшого зростання підприємств.

Метою статті є оцінка сучасного стану та динаміки розвитку світової легкої промисловості, визначення лідерів галузі та наведення перспектив для України.

Виклад основного матеріалу. Уряд та чиновники країни постійно наголошують про готовність прислухатись до глобальних ініціатив бізнесу, оскільки нагальним питанням є створення робочих місць та забезпечення конкурентоспроможності галузі, особливо коли мова йде про легку промисловість України. Уряд країни постійно вдосконалює та працює на дерегуляцією нормативно-законодавчих актів, але до створення привабливих умов для введення бізнесу ще дуже далеко.

Стратегічні напрями розвитку України повинні відображатися у зміцненні їх позицій у міжнародних рейтингах, а новим етапом розвитку України є залучення внутрішніх та іноземних інвестицій, реформа судової влади, боротьба з корупцією, завершення конфліктної ситуації всередині країни, забезпечення суспільства, інформатизація та її захист [17, с. 190].

Отже, неодноразово зазначалось, що вагомість міжнародної оцінки та дані рейтингів є стратегічними пріоритетами на шляху розвитку економік країн світу.

У 2019 році був оприлюднений «Рейтинг Світового банку «DoingBusiness», що оцінює легкість ведення бізнесу за 10-ма субіндексами в різних країнах світу. Компоненти рейтингу оцінюють нормативні акти, що регулюють діяльність малих і середніх підприємств протягом усього життєвого циклу, та їх фактичне використання на практиці.

Рейтинг DoingBusiness існує ще з 2003 року, інформація готується на 1 травня, а публікуються, зазвичай, восени поточного року. За 10 субіндексами для зіставлення умов регулювання підприємницької діяльності між країнами і в їх динаміці, виявляються успішні реформи у сфері регулювання бізнесу. Підвищення позицій України за цим рейтингом є одним з ключових стратегічних індикаторів реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [10].

На сьогоднішній день зі 190 країн світу Україна зайняла 71 позицію, що на 5 пунктів більше за минулий рік, динаміка показників згрупована у таблиці 1.

Таблиця 1

**Динаміка показників позиції України та деяких країн світу
у рейтингу «DoingBusiness»**

Рік \ Країна	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Україна	112	96	83	80	76	71
Грузія	8	15	24	16	9	6
Туреччина	69	55	55	69	60	43
Росія	92	62	51	40	35	31
Польща	45	32	25	24	27	33

Джерело: згруповано на даними [8,12].

Найбільше зростання показника належить Росії, він виріс на 61 п. Що року позиції України теж покращуються, так з 2014 року показник виріс на 41 п., а в порівнянні із показниками інших країн світу – це стрімке збільшення, що характеризує послаблення бюрократичних бар'єрів на шляху легкого створення бізнесу.

Не менш важливим показником є індекс глобальної конкурентоспроможності, що формує організація WorldEconomicForum (WEF). Даний рейтинг країн розраховується незалежною організацією. Згідно результатів розрахунку GCI Україна у 2018 році посіла 83-є місце серед 140 країн світу, втративши дві позиції за рік, дані наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Динаміка змін позицій України та деяких країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності за 2014– 2018 рр.

Країни	Позиції в рейтингу				
	2014-2015 місце з 144 країн	2015-2016 місце з 140 країн	2016-2017 місце з 138 країн	2017-2018 місце з 137 країн	2018-2019 місце з 140 країн
Україна	76	79	85	81	83
Грузія	69	66	59	67	66
Туреччина	45	51	55	53	55
Росія	53	45	43	38	43
Польща	43	41	36	39	37

Джерело: згруповано на даними [13-15].

Розглянувши динаміку змін позицій країн за Індексом глобальної конкурентоспроможності за 2014–2018 рр. видно, що нажаль, наша країна знаходиться в групі латиноамериканських та африканських країн, що розвиваються. Конкурентоспроможність України зменшилась у рейтингу на 7 пунктів, що характеризує послаблення потенціалу країни.

Начасі сучасний стан національного господарства в цілому та функціонування галузі легкої промисловості України має досить складний характер. На ситуацію у підприємницькому середовищі легкої промисловості впливає значна кількість чинників, але вони між собою подібні та зводяться до одного-це політична та економічна нестабільність України загалом. Тому вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, як з боку держави, так і діючих підприємств на ринку.

За даними світового рейтингу MSCI Europe, який складає вже 45 років поспіль, команда висококваліфікованих керівників з різних галузей включаючи управління активами, банківською справою, брокерськими послугами, консалтингом, приватними інвестиціями та технологіями.

Індекс базується на методології Глобальних інвестиційних індексів MSCI (GlobalInvestableMarketIndexes - GIMI) - комплексний та послідовний підхід до побудови індексів, що дозволяє скласти обґрунтовані глобальні погляди та переглядати регіональні порівняння всіх розмірів ринкової капіталізації, сегментів та сегментів стилів та комбінацій [18].

Індекс MSCI Europeорієнтований на визначення рівня розвитку легкої промисловості (текстилю, одягу, товарів розкоші) в основі якого є велика та середнякапіталізація у 15 країнах, що розвиваються (Австрію, Бельгію, Данію, Фінляндію, Францію, Німеччину, Ірландію, Італію, Нідерланди, Норвегію, Португалію, Іспанію, Швецію, Швейцарію та Великобританію). Метою складання індексу MSCI Europe є інформування інвесторів щодо їх інвестиційних рішень та покращення прозорості інвестиційного процесу.

Усі цінні папери в індексі MSCI Europeкласифікуються у групі галузей споживчих товарів та одягу (у секторі споживчих послуг) відповідно до Глобального галузевого стандарту класифікації (GICS).

Індекс MSCI Europe формується за таким методом: MSCI FaCS - це стандартний метод (MSCI FaCSMethodology) для оцінки звітності та про фактори впливу на формування портфелів власного капіталу. MSCI FaCS складається з груп факторів (наприклад, значення, розмір, імпульс, якість, врожайність та мінливість), які були детально задокументовані в академічній галузілітература та підтверджена MSCI Research як ключовий рушій ризику та прибутку в портфелі власних капіталів. Ці групи факторів створені шляхом об'єднання 16 факторів (наприклад, виробіток, прибуток / дивіденди, приріст, важіль, змінність / якість / прибуток)остання модель глобального ризику факторів власного капіталу Barra, GEMLT, покликана зробити порівняння фондів прозорими та інтуїтивно зрозумілими для використання.

Фактор MSCIBox, що працює на базі MSCI FaCS, забезпечує візуалізацію, розроблену для легкого порівняння абсолютних експозицій фондів / індексів та їхорієнтири по 6 групам факторів, які історично демонстрували надлишкову ринкову віддачу в довгостроковій перспективі [18].

Динаміку кумулятивного Індексу MSCI Europe за роками представлено на рис 1.

Рис. 1 Динаміка кумулятивного Індексу MSCI Europe (млрд. дол. США) за 2004-2019 рр. [18]

Отже, на рисунку ми спостерігаємо зростання рівня капіталізації світових лідерів легкої промисловості, починаючи із 2008 р. після світової фінансової кризи, відбулось стрімке зростання рівня 50-60 з і до 691,73 млрд. дол. США у 2019 р. тобто в 10 раз.

Розглянемо далі динаміку приросту показників за роками Індексу MSCI Europe представлено у таблиці 3.

Щодо оцінки динаміки руху показників по роках, слід зазначити, що найбільше коливання відбулось у 2008 році (під впливом світової фінансової кризи), у 2011 році відбулось зменшення на 12,66 %, у 2014 році на 12,41 % та за останній період у 2018 р. відбулось зменшення на 8,02 %. Тобто відбуваються постійні коливання наряду із загальною економічною тенденцією розвитку та показниками стабільності Євро зони.

Ключовими лідерами у легкій промисловості Європейського союзу є наступні групи компаній, що представлено у таблиці 4.

**Динаміку руху показників за роками Індексу MSCI Europe
У Європі станом на 2019 р., %**

Year/ Роки	MSCI EuropeTextls, AppandLuxGds / Індекс MSCI Europe(текстилю, одягу, товарів розкоші)	MSCI EuropeConsDiscr/ Індекс MSCI Europe споживчий дискреційний	MSCI Europe
2018	-8.02	-18.48	-14.86
2017	42.37	24.84	25.51
2016	14.07	-3.35	-0.40
2015	-3.33	0.73	-2.84
2014	-12.41	-5.05	-6.18
2013	21.44	35.64	25.23
2012	37.32	34.75	19.12
2011	-12.66	-14.03	-11.06
2010	54.06	26.99	3.88
2009	62.19	36.47	35.83
2008	-45.92	-46.49	-46.42
2007	18.65	10.71	13.86
2006	32.17	33.85	33.72
2005	18.06	5.41	9.42

Джерело: згруповано на даними [18].

Таблиця 4

**ТОР 10 компаній легкої промисловості (текстилю, одягу, товарів розкоші)
за рівнем розвитку та обсягами капіталу уЄвропі станом на 2019 р.**

Constituents / Складові	Country / Країна	FloatAdjMktCap (USD Billions) / Капіталізація, млрд. дол. США	IndexWt. (%) / Індекс %
LVMH MoetHennessy	FR	118.55	32.28
Adidas	DE	55.71	15.17
Essilorluxottica	FR	43.26	11.78
Kering	FR	43.13	11.74
Finrichemontnamena	CH	41.05	11.18
HermesInternational	FR	22.79	6.21
BurberryGroup	GB	10.88	2.96
SwatchGroup Inh	CH	8.11	2.21
MonclerSpa	IT	6.96	1.89
Puma	DE	6.24	1.70
Total		356.68	97.12

Джерело: згруповано на даними [18].

За даними індексу MSCI Europe найбільшою компанією легкої промисловості є французька компанія LVMH MoetHennessy – виробник

предметів розкоші. Група включає такі світові марки та бренди як: Louis Vuitton, Givenchy, Kenzo, Chaumet, Moët & Chandon, Hennessy, TAG Heuer тощо. Дана група займає 14 % світового обсягу продажів та її Індекс MSCI Europe складає 32,3 %. Adidas займає другу позицію та індекс MSCI Europe складає 15,17 %, вдвічі менше.

Оглянувши показники рівня капіталізації TOP – 10 світового лідерства у легкій промисловості, стає зрозумілим, що місце легкої промисловості України залишається далеко позаду в порівнянні із гігантами. Є певні проблеми про які неодноразово вже зазначалось.

Величезний потенціал галузі легкої промисловості невілюється при не ефективній зовнішньоекономічній діяльності вітчизняних підприємств, слід переглянути «звичку» експортувати сировинні продукти, доводити їх до кінцевого вигляду на благо національній економіці, а не наповнювати бюджети інших країн світу. Це можливо досягти завдяки впровадженню інновацій та залучення іноземних інвестицій у легку промисловість. Тільки таким чином, можливе здійснення захисту від численного переліку ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємств легкої промисловості України[3, с. 21].

Зовнішня торгівля України готовими текстильними виробами по кодам УКТ ЗЕД 6101000000-631000000 у 2018 р. склала 682356,8424 тис. дол США експорту та 772904,3973 тис. дол США імпорту, тобто Україна по характеру галузі діяльності легкої промисловості імпортоорієнтована країна, адже домінує обсяги імпортової текстильної продукції. В складі імпортової продукції легкої промисловості найбільшу частку займає одяг та інші вироби, що використовувалися (СекондХенд) аж на 154969,44938 тис. дол. США. Зовнішня торгівля України текстильними готовими виробами за кодами УКТ ЗЕД 6101000000-631000000 за 2018 рік, в тому числі в структурі імпорту і обсяги секондхенду на рис. 2.

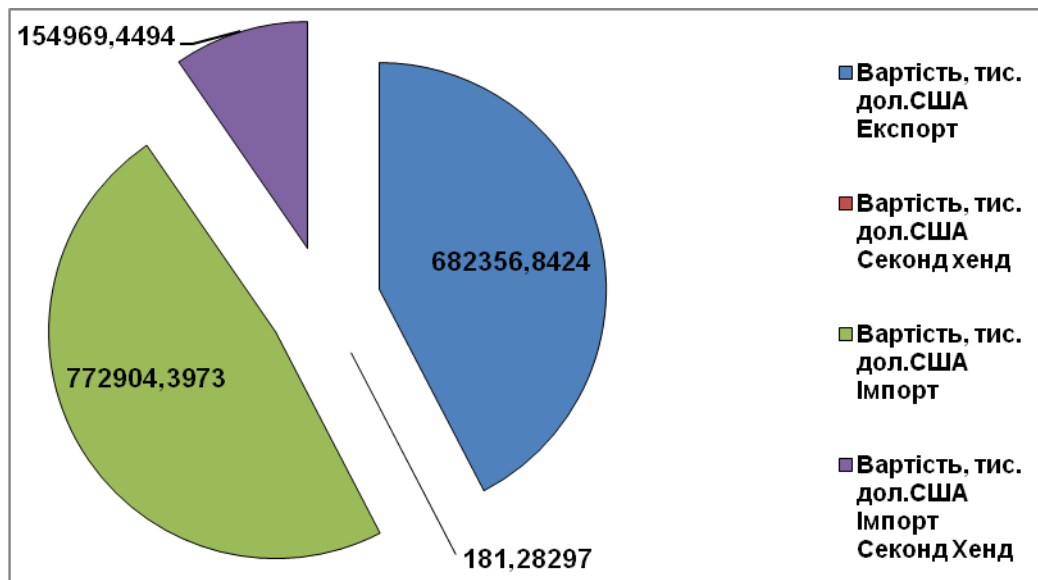

Рис 2 Зовнішня торгівля України текстильними готовими виробами за кодами УКТ ЗЕД 61-63 за 2018 рік. Сформовано за даними [2]

Обсяги імпортих текстильних виробів за кодами УКТ ЗЕД 6101000000-631000000 у 2018 р. сформовано на рис. 3.

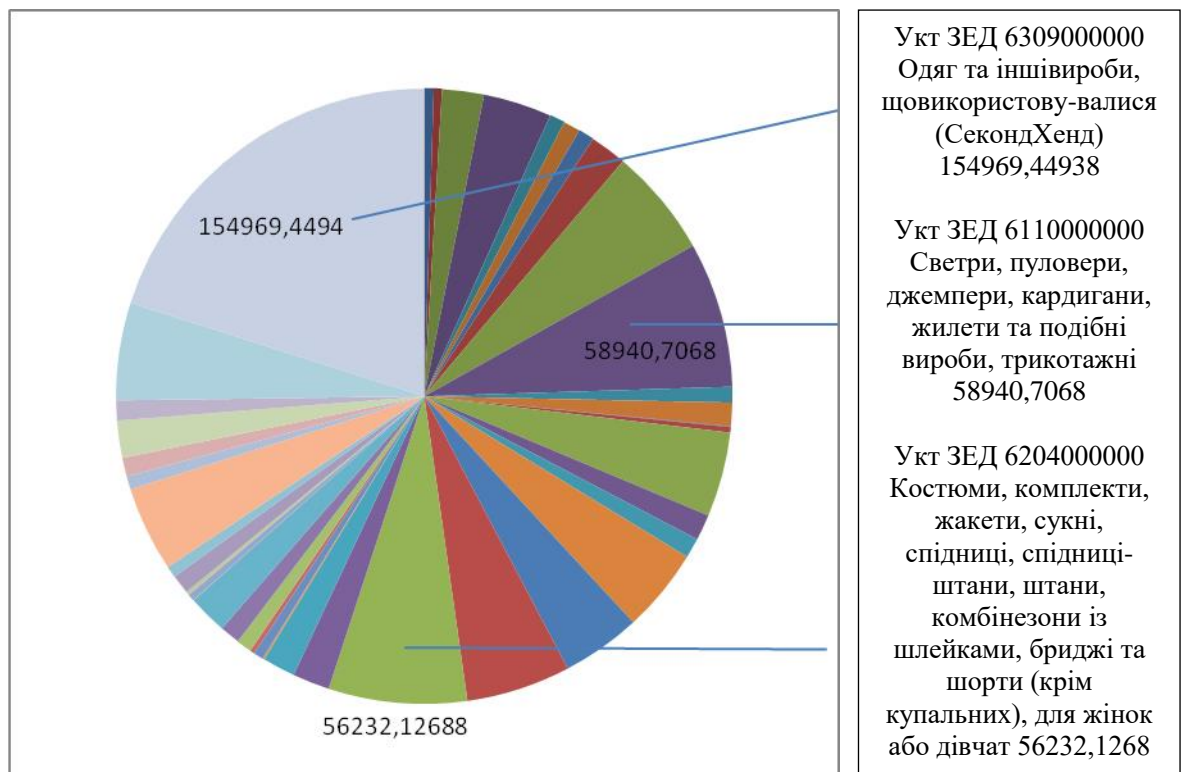

Рис 3 Обсяги імпортих текстильних виробів за кодами УКТ ЗЕД 6101000000-631000000 у 2018 р., тис. дол. США. Складено за даними [2]

Отже, обсяги одягу та інших виробів, що використовувалися просто вражають, вони втричі більше за обсягів готових текстильних виробів. Враховуючи те, що загальний показник обсягу імпорту текстильних виробів склав у 2018 році 772904,3973 тис.дол США, то обсяг секондхенду складає 20,05 %. Тобто середній показник по Україні невітійний, кожна 5 – та імпортна річ з одягу та інших виробів українців є такою, що використовувалась раніше.

Щодо перспектив – основними, на нашу думку, залишається концентрувати зусилля на слабких характеристиках виробництва легкої промисловості та розвивати культуру споживання. Для орієнтиру можливо взяти за основу оцінку потенціалу виробництва країни за індексом «Драйверів виробництва» (DriversofProduction), що формує WEF. Він дає надії для України є втішні моменти.

Даний рейтинг країн орієнтовано на оцінку готовності, тобто здійснюється аналіз середнього рівня, орієнтований на виробництво. Індекс окремо не аналізує позиції країн у конкретних підгалузях чи галузях виробництва, проте оцінює середню національну готовність до виробництва. Субіндексами DriversofProduction стали: технології та інновації, людський капітал, глобальна торгівля та інвестиції, інституційна структура, сталі виробництво, середовище попиту. Динаміка індексу DriversofProduction представлена у таблиці 5.

В розрізі субіндексів щодо оцінки драйверів виробництва України, найбільшу частку займає людський капітал із показником 5,79, що більше за такі країни як Китай, Польща, Угорщина, Латвія, Греція.

Значне середовище попиту із показником 4,53, що є більшим за показники попиту у Латвії, Угорщині, Вірменії, й майже межує показник із Грецією. Для України вкрай необхідні технології та інновації для розвитку національного господарства та наведення порядку у інституційній інфраструктурі.

**Динаміка індексу Drivers of Production України
та деяких країн світу у 2018 р.**

Країна	Драйвери виробництва		Технології та інновації		Людський капітал		Глобальна торгівля та інвестиції		Інституційна структура		Стале виробництво		Середовище попиту	
	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг
Китай	6.14	25	5.74	25	5.57	40	7.21	9	4.88	61	5.52	66	7.93	2
Польща	5.83	31	4.75	37	5.66	36	6.41	23	6.14	39	7.09	25	5.90	23
Угорщина	5.30	40	4.42	49	5.47	42	5.55	44	5.70	44	7.95	12	4.51	59
Кіпр	5.65	33	5.01	33	6.44	24	6.36	24	6.28	35	5.33	74	3.80	79
Латвія	5.39	38	4.54	42	5.63	37	5.64	39	6.42	33	8.44	7	3.45	89
Бразилія	5.03	47	4.49	45	4.42	74	5.27	54	4.51	72	7.55	19	6.10	21
Греція	4.96	50	4.10	57	5.33	44	5.36	52	4.89	59	6.61	41	4.62	54
Грузія	4.92	54	5.02	32	4.46	71	5.48	47	5.95	41	4.40	92	3.47	88
Казахстан	4.74	61	4.06	58	5.42	43	4.88	63	4.59	68	4.44	91	4.87	49
Азербайджан	4.69	62	4.14	55	5.23	47	4.63	66	4.55	70	4.86	79	4.89	47
Україна	4.47	67	3.51	74	5.79	34	5.11	59	3.38	94	4.59	88	4.53	58
Єгипет	4.46	68	4.21	53	3.93	85	4.23	75	4.30	78	6.43	48	5.37	36
Вірменія	4.43	70	3.53	72	5.07	51	4.41	72	4.93	58	5.85	62	3.68	81

Джерело: сформовано за даними [19]

Системними проблемами для підприємств легкої промисловості є:

- технічна та технологічна відсталість України у порівнянні з зарубіжними компаніями;
- низький інвестиційний та інноваційний рівень активності в галузі;
- відсутність банківських кредитів під прийнятні відсотки;
- занепад вітчизняної сировинної бази та висока частка імпортованих товарів, яка є причиною залежності від зарубіжних країн;
- високий рівень імпорту та тіньової економіки;
- відсутність цивілізованого ринку споживчих товарів, що проявляється у загостреній конкуренції на внутрішньому ринку;
- соціальна та кадрова проблема, що проявляється у дефіциті кадрів, плинності кадрів, від'їзді закордон працівників;
- різке зниження купівельної спроможності населення та низький рівень впровадження власних наукових розробок;

- неможливість проведення ефективної реструктуризації підприємств та їх пристосування до діяльності у ринковому середовищі;
- негнучкість великих швейних підприємств, що унеможлиблює швидку переорієнтацію виробництва;
- проведення на державному рівні вирішення питання утилізації відходів легкої промисловості;
- недосконалість системи в сфері держаних закупівель, оскільки де використовуються кошти платників податків, мають брати участь підприємства усіх форм власності та для рівних умов використання цінових пропозиції без урахування ПДВ.

Легка промисловість є сумою спеціалізованих промисловостей, що виробляють предмети масового споживання з різних видів сировини. Тобто, саме легка промисловість охоплює одне з вагомих місць у постачанні валового національного продукту та відіграє досить важливу роль в економіці країни.

Відповідно до КВЕД легка промисловість об'єднує 23 види економічної діяльності, що згруповані в 3 основні розділи: текстильне виробництво; виробництво одягу; виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, структура легкої промисловості України наведена на рис. 4.

Як зазначає автор Наумова Л. М., що розвиток галузі має відбуватися на засадах галузевого протекціонізму з метою забезпечення незалежності від іноземних виробників. Це передбачає захист внутрішнього ринку товарів текстильної промисловості із використанням методів адміністративного регулювання: ліцензування, квотування, стандартизації і сертифікації тощо. Необхідними умовами забезпечення прогресивного розвитку галузі є удосконалення виробничих відносин, забезпечення їх відповідності розвитку [5].

Науковець Тандрик І. зазначає, що необхідно спростити оподаткування підприємств легкої промисловості, це приведе до зменшення неякісної продукції, врегулювати імпорт товарів легкої промисловості, що дасть змогу реалізовувати вітчизняні товари, проводити спостереження за життєвим циклом товару, щоб уникнути спаду виробництва; систематично працювати

над проектуванням нових моделей, слідкувати за тенденціями, щоб при досягненні зрілості виробів вчасно впровадити у виробництво нові моделі; постійно спрямувати діяльність підприємств на підвищення якості продукції та розширення асортименту відповідно до вимог ринку [10, с.267].

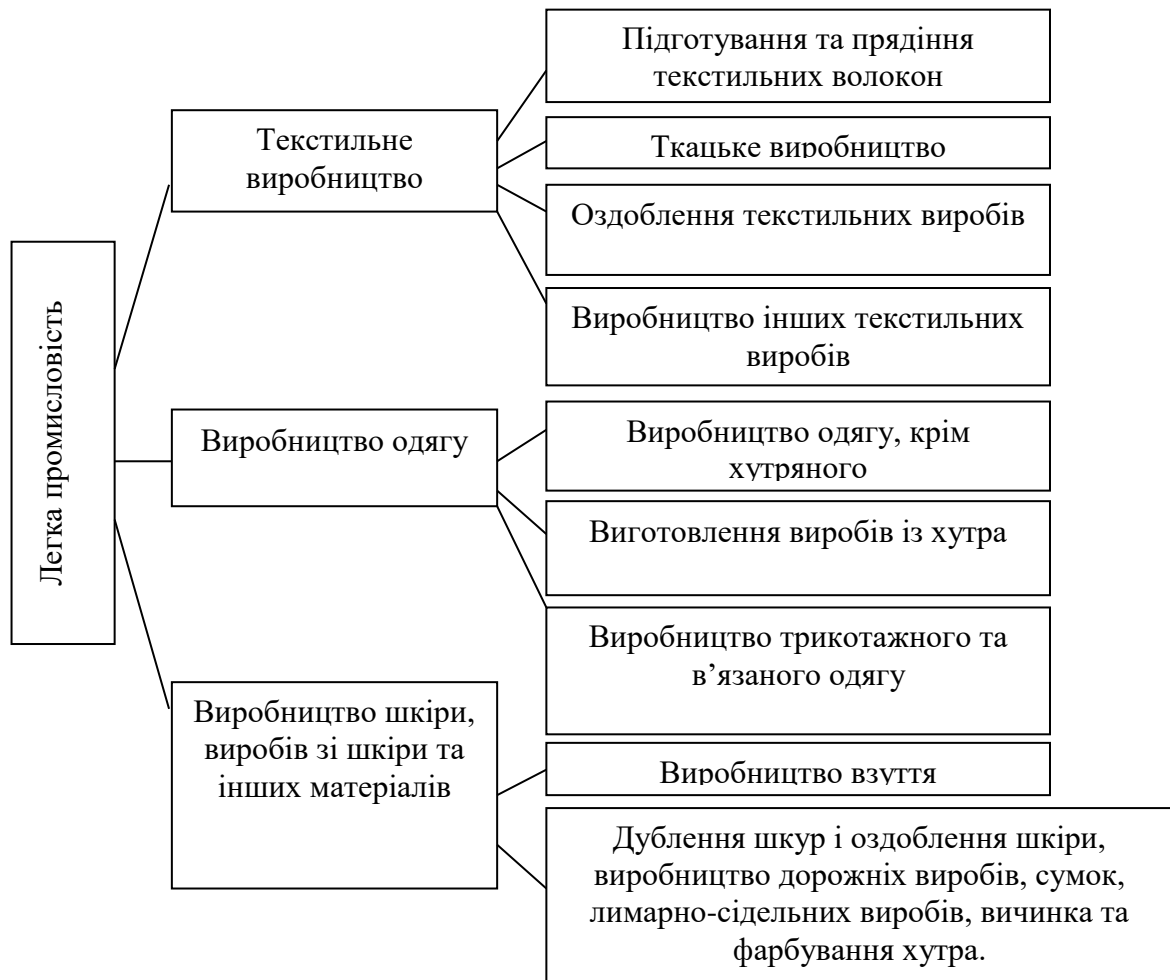

Рис. 4 Структура легкої промисловості України [9, с.54]

Як зазначає автор Наумова Л. М., що розвиток галузі має відбуватися на засадах галузевого протекціонізму з метою забезпечення незалежності від іноземних виробників. Це передбачає захист внутрішнього ринку товарів текстильної промисловості із використанням методів адміністративного регулювання: ліцензування, квотування, стандартизації і сертифікації тощо. Необхідними умовами забезпечення прогресивного розвитку галузі є удосконалення виробничих відносин, забезпечення їх відповідності розвитку [5].

Науковець Тандрик І. зазначає, що необхідно спростити оподаткування підприємств легкої промисловості, це приведе до зменшення неякісної продукції, врегулювати імпорт товарів легкої промисловості, що дасть змогу реалізовувати вітчизняні товари, проводити спостереження за життєвим циклом товару, щоб уникнути спаду виробництва; систематично працювати над проектуванням нових моделей, слідкувати за тенденціями, щоб при досягненні зрілості виробів вчасно впровадити у виробництво нові моделі; постійно спрямувати діяльність підприємств на підвищення якості продукції та розширення асортименту відповідно до вимог ринку [10, с.267].

На думку автора Плотніченко І.Б., основними перспективними напрямками розвитку підприємств галузі легкої промисловості України є: ефективне управління витратами та зниження собівартості продукції; застосування міжнародної сертифікації продукції та стандартизації процесів виробництва як складових управління якістю; удосконалення рівня організації виробництва з використанням модернізованого устаткування та новітнього програмного забезпечення; впровадження сучасних технологій виробництва та зменшення тривалості виробничого процесу; налагодження тісних зв'язків з бізнес-партнерами [6, с.110].

На Всеукраїнському форумі у 2018 році з легкої промисловості під гаслом «Національний виробник – основа економіки держави» розглядалися безліч гострих питань стосовно утримання повноцінного розвитку галузі [4].

Учасниками якого були запропоновані кроки, що необхідно зробити державі та бізнесу для збереження людського капіталу та ефективного розвитку легкої промисловості, такі як:

- обнулити ПДВ на імпорт обладнання;
- податок на прибуток спрямувати на модернізацію;
- регіональні (місцеві) ресурси спрямувати на погашення процентів по кредитах для підприємств легкої промисловості;

- припинити намагання лібералізації зовнішньої торгівлі (встановлення нульових ставок ввізного мита) на готову продукцію легкої промисловості при укладенні міждержавних угод про зону вільної торгівлі.

На нашу думку, такі пропозиції дозволять досягти повної модернізації, підвищення продуктивності праці, зростання заробітної плати, та в цілому розвитку підприємств галузі легкої промисловості.

Враховуючи те, що українській економіці притаманні прояви характерних ознак емерджентності, то поступово посилюється вплив на функціонування промислових підприємств, що вимагає значної концентрації зусиль на інноваційному напрямі розвитку. В центрі уваги стає інновація як продукт та переосмислення технологій в контексті інноваційних бізнес-процесів [20, с.161]

Тому, ситуація на ринку легкої промисловості отримує все нові й нові виклики, вирішення яких вимагає сучасних підходів. Все більше зростає роль малого бізнесу, що працює в сфері легкої промисловості, оскільки їх перевагою є висока мобільність, що дає змогу підприємствам здійснювати швидку зміну асортименту та обсягу продукції. Основними перспективними напрямками розвитку підприємствам галузі легкої промисловості можуть стати:

- застосування міжнародної сертифікації продукції та стандартизації процесів виробництва;

- впровадження ефективного управління та зниження собівартості продукції;

- удосконалення рівня організації виробництва за допомогою модернізованого устаткування та новітнього програмного забезпечення;

- використання сучасних технологій виробництва та зменшення тривалості виробничого процесу.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що рівень капіталізації світового лідерства у легкій промисловості є значний, а легкої промисловості України залишається далеко позаду в порівнянні із світовими гігантами. Окремо слід виділити соціальний

потенціал галузі (людський потенціал та середовище попиту), який нажалев невілюється при не ефективній зовнішньоекономічній діяльності вітчизняних підприємств, тому слід переглянути експортоорієнтовану діяльність галузі.

Щодо підприємств легкої промисловості, то тут є потреба у реабілітації на рівні держави та на внутрішньому ринку країни. На сьогоднішній день легка промисловість України в цілому, перебуває у незадовільному стані, що характеризується серйозними проблемами, а це: відсутність на внутрішньому ринку товарів вітчизняного виробництва; тотальне заповнення товару «секонд-хенд»; погано розвинута інфраструктура галузі; недостатня інвестиційно-інноваційна діяльність; низький рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції; неможливість проведення ефективної реструктуризації підприємств тощо.

Тому для посилення потенціалу легкої промисловості країни, слід переглянути податкову політику щодо імпоротної сировини та обладнання, податок на прибуток спрямувати на модернізацію, та й вкрай важливим є елементи політики протекціонізму щодо встановлення нульових ставок ввізного мита на готову продукцію легкої промисловості при укладенні міждержавних угод про зону вільної торгівлі. Зазначені напрями дозволять покращити поточний стан та посилять промисловий потенціал України.

Список джерел:

1. Гавриленко Т. В. Перспективи розвитку легкої промисловості України в умовах нестабільного зовнішнього середовища / Т.В. Гавриленко, І. В. Бродюк // Економічні горизонти. – 2018. – № 1. – С. 28-34.
2. Зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу у 2018 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Кравченко Л.В. Зовнішньоекономічна безпека підприємств легкої промисловості / М. П. Войнаренко, Л. В. Кравченко // Економічні перспективи підприємництва в Україні: збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції, 27–28 жовтня 2016 р., Ірпінь. Т. 1. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2016. – 552 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 78). - С. 17-22.
4. Легка промисловість України: бути чи не бути / Новини 5, Телерадіокомпанія «НБМ». Режим доступу: <https://www.5.ua/novyny-kompaniy/lehka-promyslovist-ukrainy-buty-chy-ne-buty-182081.html>

5. Наумова Л. М. Стратегія і механізми розвитку підприємств легкої промисловості: науково-практичний аспект / Наумова Л. М. - Херсон: Грінь Д. С., 2013. – 422 с.
6. Плотніченко І. Б. Сучасний стан та перспективи розвитку швейної промисловості України / І. Б. Плотніченко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2012. – № 739 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 109–114.
7. Рейтинг Світового банку Doing business 2018. Режим доступу: <https://russian.doingbusiness.org/>
8. Рєпіна І. М. Розвиток підприємництва в Україні за індикаторами рейтингу світового банку "Doing Business" / І. М. Рєпіна, Л. А. Шергіна, К. С. Рєпін // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2015. - № 2. - С. 106-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pirpr_2015_2_21.
9. Селіверстова Л. С. Стан та перспективи розвитку легкої промисловості України / Л. С. Селіверстова, О. М. Міх // Формування ринкових відносин в Україні. - 2017. - № 4. - С. 52-57. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2017_4_11.
10. Тандрик І. Сучасний стан та перспективи розвитку швейної промисловості України / Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали II Міжнар. наук.- практ. Інтернет-конференції. - м. Луцьк, 2018 р. / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. – 266-268 с.
11. Указ Президента України №5 від 12.01.2015 р.про «Стратегію сталого розвитку «Україна–2020». Режим доступу: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
12. Doing Business Comparing Business Regulation for Domestic Firms in 190 Economies 2017 <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB17-Report.pdf>
13. Global Competitiveness Report 2016–2017/ World Economic Forum. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
14. Global Competitiveness Report 2017–2018/ World Economic Forum. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
15. Global Competitiveness Report 2018–2019/ World Economic Forum. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/GCR2018-2019/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018-2019_FINAL.pdf
16. Heyets V., Skrypnuchenko. Ukraine country report: Forecast of main macroindicators of Ukraine's economy for period 2017-2019. Project LINK Fall Meeting, New York, October 03-05, 2017, Geneva, Switzerland. Режим доступу: <http://www.rotman.utoronto.ca/FacultyAndResearch/ResearchCentres/ProjectLINK/LINKconferences/LINK-2017>.
17. Hurochkina V. Strategic relevance of Ukraine's position through the prism of international ratings / L. Sliusareva V

Hurochkina // The Actual Problems of the World Today : monograph – London: Science Publishing, Great Britain, 2019. – P. 188-197. Режим доступу: <http://www.sciemcee.org/library/books/london/theactualproblemsoftheworldtoday/index.html>

18. MSCI Europe Textiles, Apparel and Luxury Goods Index (USD) 2019 <https://www.msci.com/documents/10199/a6484b68-8345-435c-bd77-24ee4bc6ac17>

19. Readiness for the Future of Production Report 2018 http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf

20. Voynarenko M., Varnalii Z., Hurochkina V., Menchynska O. Estimation of Innovative Business Processes of the Enterprises in Conditions of Emergence Economics. Proceedings of the 6th International Conference on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). (Khmelnyskyi, Ukraine, September, 2019). Atlantis Press. Volume 95. Homepage: <https://www.atlantis-press.com/article/125917640>

References

1. Ghavrylenko T. V. Perspektyvy rozvytku leghkoji promyslovosti Ukrainy v umovakh nestabilnogo zovnishnjogho seredovyssha / T. V. Ghavrylenko, I. V. Brodjuk // Ekonomichni ghoryzonty. – 2018. – # 1. – S. 28-34.

2. Zovnishnja torghivlja okremymy vydamy tovariv za krajinamy svitu u 2018 roci [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Kravchenko L. V. Zovnishnjoekonomichna bezpeka pidprijemstv leghkoji promyslovosti / M. P. Vojnarenko, L. V. Kravchenko // Ekonomichni perspektyvy pidprijemnytva v Ukraini: zbirnyk materialiv Vseukrajinskoji internet-konferenciji, 27–28 zhovtnja 2016 r., Irpinj. T. 1. – Irpinj: Universytet DFS Ukrainy, 2016. – 552 s. – (Serija «Podatkova ta mytna sprava v Ukraini», t. 78). - S. 17-22.

4. Leghka promyslovistj Ukrainy: buty chy ne buty / Novyny 5, Teleradiokompanija «NBM». Rezhym dostupu: <https://www.5.ua/novyny-kompanij/lehka-promyslovist-ukrainy-buty-chy-ne-buty-182081.html>.

5. Naumova L. M. Strateghija i mekhanizmy rozvytku pidprijemstv leghkoji promyslovosti: naukovo-praktychnyj aspekt / Naumova L. M. - Kherson: Ghrij D. S., 2013. – 422 s.

6. Plotnichenko I. B. Suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku shvejnoji promyslovosti Ukrainy / I. B. Plotnichenko // Visnyk Nacionalnogo universytetu «Ljvivs'jka politehnika». – 2012. – # 739 : Menedzhment ta pidprijemnytvo v Ukraini: etapy stanovlennja i problemy rozvytku. – S. 109–114.

7. Rejtyng Svitovogo banku Doing business 2018. Rezhym dostupu: <https://russian.doingbusiness.org/>

8. Rjepina I. M. Rozvytok pidprijemnytva v Ukraini za indykatory rejtynghu svitovogo banku "Doing Business" / I. M. Rjepina, L. A. Sherghina, K. S. Rjepin // Problemy i perspektyvy rozvytku pidprijemnytva. - 2015. - # 2. - S. 106-113. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/piprp_2015_2_21.

9. Seliverstova L. S. Stan ta perspektyvy rozvytku leghkoji promyslovosti Ukrainy / L. S. Seliverstova, O. M. Mikh // Formuvannja rynkovykh vidnosyn v Ukraini. - 2017. - # 4. - S. 52-57. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2017_4_11.

10. Tandryk I. Suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku shvejnoji promyslovosti Ukrainy /Suspiljno-gheografichni chynnyky rozvytku reghioniv : materialy II Mizhnar. nauk.- prakt. Internet-konferenciji. - m. Lucjk, 2018 r. / za red. Ju. M. Barsjkogho, S. O. Pughacha. – 266-268 s.

11. Ukaz Prezydenta Ukrainy #5 vid 12.01.2015 r.pro «Strateghiju stalogho rozvytku «Ukrajina–2020». Rezhym dostupu: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

12. Global Competitiveness Report 2016–2017/ World Economic Forum. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

13. Global Competitiveness Report 2016–2017/ World Economic Forum. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

14. Global Competitiveness Report 2017–2018/ World Economic Forum. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>

15. Global Competitiveness Report 2018–2019/ World Economic Forum. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www3.weforum.org/docs/GCR2018-2019/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018-2019_FINAL.pdf

16. Heyets V., Skrypnichenko. Ukraine country report: Forecast of main macroindicators of Ukraine's economy for period 2017-2019. Project LINK Fall Meeting, New York, October 03-05, 2017, Geneve, Switzerland. Rezhymdostupu: <http://www.rotman.utoronto.ca/FacultyAndResearch/ResearchCentres/ProjectLINK/LINKconferences/LINK-2017>.

17. HurochkinaV. Strategic relevance of ukraine' spositionthroughtheprismofinternationalratings / L. Sliusareva V Hurochkina // TheActual Problemsof the World Today : monograph–London:SciencePublishing, Great Britain, 2019. – P. 188-197. Rezhym dostupu: <http://www.sciemcee.org/library/books/london/theactualproblemsoftheworldtoday/index.html>

18. MSCI Europe Textiles, Apparel and Luxury Goods Index (USD)2019 <https://www.msci.com/documents/10199/a6484b68-8345-435c-bd77-24ee4bc6ac17>

19. Readiness for the Future of Production Report 2018http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf

20. Voynarenko M., Varnalii Z., Hurochkina V., Menchynska O. Estimation of Innovative Business Processes of the Enterprises in Conditions of Emergence Economics. Proceedings of the 6th International Conference on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). (Khmelnyskyi, Ukraine, September, 2019). Atlantis Press. Volume 95. Homepage: <https://www.atlantis-press.com/article/125917640>

Гурочкіна Вікторія Вікторівна (ORCID: 0000-0001-8869-0189) - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства Університету державної фіскальної служби України (м.Ірпінь).

Кравченко Людмила Вікторівна (ORCID: 0000-0001-9903-649X) – аспірант Хмельницького національного університету.